

INFORMAČNÝ MATERIÁL O RASE A ETNICKOM PÔVODE

PRE VZDELÁVACIE INŠTITÚCIE

Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Ústava SR, Druhá hlava, Základné práva a slobody, článok 12

Slovenská republika ako štát, ktorého obyvateľstvo vykazuje vysokú mieru rozmanitosti z hľadiska národnostného a etnického zloženia, sa plne hlási k princípom univerzality základných ľudských práv, nediskriminácie a rovnosti v právach pre všetkých svojich obyvateľov, bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie (Ústava čl. 12).

Vysoká miera rozmanitosti obyvateľstva SR je výsledkom historického formovania SR v prostredí strednej Európy.

Na jednej strane predstavuje multi-etnický, multi-národnostný a multi-konfesný charakter SR určitú komparatívnu výhodu vzhľadom na vysokú mieru rozmanitosti, ktorá môže byť prínosom pre celú spoločnosť, na strane druhej vytvára možnosť pre vznik napätia.

Takéto aktivity sa prejavujú vo forme stereotypného zobrazovania menšín, diskriminácie, nenávistných vyjadrení, násilných trestných činov a trestných činov motivovaných šovinizmom, rasizmom, xenofóbiou, anticiganizmom, antisemitizmom, islamo-fóbiou, homofóbiou a obdobnými formami intolerancie.

ZÁKONY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

rozlišujú medzi diskrimináciou na základe rasy alebo etnického pôvodu a diskrimináciou na základe príslušnosti k národnostnej menšine (národnosti) a národu (ako etnicko-kultúrnemu spoločenstvu. Právny poriadok neobsahuje definíciu rasy alebo etnicity. Etnicita je zvyčajne chápaná ako charakteristika, v ktorej dominujú prvky kultúrnych zvykov a sociálne aspekty, kombinované s „rasou“, ako v prípade Rómov alebo nových, migrujúcich menšín.

**KAŽDÝ JEDNOTLIVEC MÁ PRÁVO
NA ROVNAKÚ ŠANCU A REŠPEKT
BEZ OHĽADU NA SVOJ PÔVOD.**

Ľudská rasa označuje historicky sformovanú veľkú skupinu obyvateľov, ktorú spája spoločný dlhodobý vývoj. Majú množstvo spoločných morfológických a fyziologických znakov, ktorých menlivosť je podstatne menšia v rámci jednej rasy ako medzi príslušníkmi rôznych rás. Preto sa takéto skupiny obyvateľstva vyčleňujú na základe zhody fyzických znakov, ktoré sú dedičné. To nás robí jedinečnými a krásnymi. Niektorí ľudia majú svetlú pokožku, iní tmavšiu. Všetci sme iní a to je úplne v poriadku.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

TOLERANCIA A ROZMANITOSŤ

Tolerancia znamená rešpektovanie a akceptovanie ľudí, ktorí sú iní ako my. Môžeme sa učiť od seba navzájom a spoznávať rôzne tradície a spôsoby života. Kultúrna rozmanitosť nám prináša nové zážitky a priateľstvá. Spolu môžeme tvoriť svet, kde sa každý cíti vítaný a rešpektovaný. Takže pamätajme si, že bez ohľadu na to, akí sme, sme úžasní práve takí, akí sme.

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva bolo zriadené zákonom č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva. Stredisko sa stalo na základe antidiskriminačného zákona jedinou slovenskou inštitúciou pre rovnoprávnosť, t. j. pre posudzovanie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona.

**PhDr. Silvia Porubánová,
výkonná riaditeľka**

**Podnet môžete doručiť počas
stránkových hodín:**

**osobne, poštou, mailom na
info@snslp.sk.**

**kontaktovať ich môžete aj cez
Zoom, MS Teams, a pod.**

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Daniel Tupý

Daniel Tupý bol slovenský študent, ktorý bol brutálne zavraždený v roku 2005 pre podozrenie, že bol punkerom. Jeho smrť sa stala symbolom rasovej neznášanlivosti a násilia u nás.

Prípada Daniela Tupého vyvolal veľkú vlnu emocionálnej reakcie a verejnej diskusie. Demonštrácie a protesty sa konali v mnohých mestách na Slovensku, aby sa

na problém extrémizmu a rasovej neznášanlivosti v spoločnosti. Investigácia prípadu a súdny proces prebiehali dlho. V roku 2009 boli niektorí páchatelia odsúdení na tresty odňatia slobody, no niektorí boli oslobodení. Prípada Daniela Tupého je stále pripomínaný ako príklad nebezpečnosti rasovej neznášanlivosti a potreby boja proti extrémizmu a násiliu na základe rasy či etnického pôvodu.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Aktivita smerovaná na všetky základné oblasti efektívneho riešenia radikalizmu, extrémizmu a všetkých foriem netolerance:

1. Vzdelávanie
2. Prevencia
3. Bezpečnosť
4. Deradikalizácia
5. Pomoc obetiam

V spoločnostiach, v ktorých žijú viaceré etnické spoločenstvá (národy, národnosti), závisí podoba občianskeho spolunažívania aj od toho, ako obyvatelia vnímajú vlastnú etnicitu a etnicitu príslušníkov iných skupín – či v nej vidia prekážku pre spolužitie alebo, naopak, zdroj vzájomného obohatenia, motiváciu k lepšiemu spoznávaniu sa a k spolupráci. V modernej rozvinutej spoločnosti otvoreného typu existujú dobré podmienky

na to, aby sa presadzovala najmä táto druhá línia.

RASIZMUS je súbor predstáv, ideí a teórií o nerovnosti a odlišnej hodnote ľudských rás, o nadradenosti jedných rás nad druhými a o rozhodujúcom vplyve rasových odlišností na vývoj ľudskej spoločnosti. V praktickej politike sa rasizmus prejavuje zavedením osobitných prístupov voči príslušníkom rôznych rasových alebo aj etnických skupín – predovšetkým diskrimináciou, sociálnym vylúčením, často aj prenasledovaním.

Pojem TOLERANCIA vyjadruje znášateľný, ústretový vzťah k odlišnosti, k inakosti, k iným – k jednotlivcom, národom či národnostiam, k rozličným skupinám odlišujúcim sa náboženstvom, svetonázorom, kultúrou, zvykmi, tradíciami, hodnotami, životným štýlom a pod. Tolerancia má veľký význam pre spolunažívanie ľudí s rozdielnymi identitami a charakteristikami.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Niektoré z kauz a prípadov, ktoré v minulosti upozornili na rasovú neznášanlivosť na Slovensku

napadnutá a týraná zo strany neznámych páchateľov na základe svojho etnického pôvodu.

PRÍPAD KROMPACHY (2018):

V obci Krompachy došlo k verejnej diskriminácii Rómov zo strany obyvateľov obce, ktorí sa zorganizovali a verejne protestovali proti umiestneniu kontajnerov pre Rómov na miestnom futbalovom ihrisku. Tento incident upozornil na problémy s rasovou diskrimináciou a polarizáciou spoločnosti.

ÚTOK NA RÓMOV V GELNICI (2013):

V meste Gelnica došlo k útoku na Rómov zo strany skupiny mladých mužov. Útok bol následkom konfliktu medzi Rómami a nerómskou komunitou a zvýšil povedomie o probléme rasovej neznášanlivosti na Slovensku.

PRÍPAD HEDVIGA MALINOVÁ (2006):

Hedviga Malinová, mladá žena žijúca v Nitre, tvrdila, že bola

ETNICITA NA SLOVENSKU

Pod etnickými skupinami obyvateľstva chápeme na území Slovenska žijúce spoločenstvá Maďarov, Nemcov, Židov, Rusínov, Ukrajincov, Rómov, Chorvátov, Srbov, Bulharov a Čechov. Okrem toho tu žije významná vietnamská komunita. Na Slovensku žije zhruba 3-tisíc slovenských občanov hlásiacich sa k vietnamskej národnosti. Ďalších 7-tisíc má vietnamskú národnosť, ale nemajú slovenské občianstvo. Rovnako sem patria aj skupiny súčasných inoetnických migrantov, ktorí sú ale ešte stále v pohybe a na Slovensku sa ako etnická minorita ešte neudomácnili. Do rámca etnickej histórie Slovenska patria však aj skupiny tých Slovákov, ktorí sa hromadne vysťahovali do mnohých európskych aj zámorských krajín, v ktorých si dlhodobo uchovávajú identitu.

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Dopytovo-orientovaný projekt
VZDELÁVANÍM PROTI DISKRIMINÁCII U ŽIAKOV A ŠTUDENTOV

**sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci
Operačného programu Ľudské zdroje.**

**Kód projektu: 312041Z203, Operačný program Ľudské zdroje, výzva OP ĽZ DOP 2018/4.1.2/01,
Projekt sa realizuje od 1.1. 2021 do 30.6. 2023,**

Realizácia: EQUILIBRIUM EUROPE o. z., Železničná 1190/40 98601 Filákov, Slovakia
Kontakty: equilibriumeurop@gmail.com, 0948 391 627,

www.employment.gov.sk

www.esf.gov.sk